

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor práce: Bc. Barbora Kubátová

Studijní obor: Učitelství anglického jazyka

Název práce: Developing Learner Autonomy in Lower-secondary English Classes

Akademický rok: 2022/2023

Diplomantka se ve své práci zabývá problematikou rozvoje autonomie žáků ve výuce anglického jazyka na 2. stupni základní školy. Výběr tématu hodnotím pozitivně, rozvoj žákovské autonomie představuje pro učitele (anglického jazyka) i pro výzkumníky velkou výzvu, se kterou se autorka úspěšně vyrovnala a sama prokázala vysokou míru autonomie.

Předložená diplomová práce má všechny náležitosti, odpovídá zadání, má odpovídající rozsah. Část teoretická a praktická jsou vyvážené, do značné míry spolu korespondují. Text je logicky a přehledně strukturován, snad jen s výjimkou kapitoly 4 a 5, kde se nabízelo nejprve uvést strategie a techniky rozvoje autonomie žáků obecně a pak navázat těmi specifickými, které vycházejí s jednotlivých přístupů a metod ve VAJ.

V teoretické části práce diplomantka nejprve uvádí vybraná pedagogická a psychologická východiska se vztahem k rozvoji autonomie žáka. Dále tento koncept podrobně diskutuje, a to i s ohledem na relevantní české kurikulární dokumenty. Značný prostor věnuje představení dynamického modelu autonomie dle Tassinariové. V následujících kapitolách se diplomantka věnuje podmínkám nutným pro rozvoj autonomie v hodinách anglického jazyka a již zmíněným strategiím a technikám podporujícím tento rozvoj. Teoretická část je zdařilá, text je čtivý, autorčina argumentace je srozumitelná, opřená o širokou škálu zdrojů. Z hlediska obsahu mám jednu připomínku a jeden námět k doplnění jinak pěkně zpracované kapitoly o motivaci. Připomínka souvisí s výše uvedeným kritickým komentářem ke struktuře Kapitoly 4 a 5 a týká se jejich obsahu. Lze ji také nazvat „chybějící obor“. Nejméně jsou totiž propracovány strategie a techniky rozvoje autonomie vycházející z přístupů a metod ve VAJ. Na s. 46 diplomantka prezentuje komunikační přístup jako současný hlavní proud, který poskytuje prostor pro rozvoj autonomie. Tyto možnosti však autorka dále nediskutuje a z hlediska oboru to vypadá, že obsahem výuky angličtiny je pouze osvojování gramatiky a slovní zásoby. Co se týká zmíněného námětu, vzhledem k tématu práce by bylo zajímavé doplnit modely motivace o *L2 Motivational Self System* (Dörnyei, 2009), který navazuje na dřívější modely v kapitole uvedené a do centra staví učícího se jedince.

V praktické části práce diplomantka prezentuje vlastní empirický výzkum, který byl realizován jako případová studie s cílem zjistit, zda a jak je ve výuce angličtiny ve vybrané třídě 2. stupně základní školy rozvíjena autonomie žáků. Diplomantka s oporou o metodologickou literaturu navrhla a realizovala případovou studii za využití několika metod sběru dat (pozorování, dotazník pro žáky, strukturovaný rozhovor), což posílilo důvěryhodnost autorčina výzkumu. Pro jeho potřeby autorka operacionalizovala konstrukt autonomie prostřednictvím charakteristik rozvoje autonomie (s. 94). Problematické je, že celá řada z nich (např. b) *Making learners actively involved in constructing new knowledge*; u) *Task-based learning*; v) *Cooperative learning*) je sama o sobě souborem dílčích charakteristik, které nejsou pro potřeby pozorování vymezeny. Jinými slovy, není jasné, co všechno pozorují ve třídě a mohou to označit jako náležející například k položce „b“. Takto hrubě členěné charakteristiky mohou přispívat k chybě pozorování. Na realizovaném šetření pozitivně hodnotím interpretaci dat ve vzájemné provázanosti a vyvození odpovídajících závěrů, i když místy postrádám kritický přístup – např. gramatické sešity a slovníčky jsou považovány za nástroje podporující autonomii, ale způsob práce s nimi, který je klíčový, tomu neodpovídá (na s. 71 autorka zmiňuje povinné zápisy gramatiky). V závěru bych ocenila kritické zhodnocení možností rozvoje autonomie z hlediska osvojování angličtiny.

Po formální a jazykové stránce práce odpovídá požadavkům.

Předloženou diplomovou práci Bc. Barbory Kubátové doporučuji k obhajobě a navrhuji celkové hodnocení: **B**.

Otázky k obhajobě:

1. Jak je model Tassinariové reflektován v designu výzkumných nástrojů?
2. Jaký prostor pro rozvoj autonomie žáka poskytuje komunikační přístup (viz s. 46)?
3. V čem spočívala kvalitativní analýza dotazníku?
4. Co byste při opakované realizaci této případové studie případně udělala jinak?

Doc. PaedDr. Monika Černá, Ph.D.
Vedoucí práce

V Pardubicích dne 23. ledna 2023